

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2024 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Justyna Pikulik
Protokolant:	sekretarz sądowy Justyna Zarzecka

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2024 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko J. P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego J. P. na rzecz powoda (...) Banku Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 18.399,49 zł (osiemnaście tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt dziewięć złotych czterdzieści dziewięć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienia liczonymi:

-od kwoty 18.399,19 zł (osiemnaście tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt dziewięć złotych dziewiętnaście groszy) od dnia 21 stycznia 2021 roku do dnia zapłaty;

-od kwoty 0,30 zł (trzydzieści groszy) od dnia 9 lutego 2021 roku do dnia zapłaty

solidarnie z M. P. (1), wobec którego obowiązek zapłaty ww. kwot wynika z prawomocnego wobec niego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie w dniu 7 kwietnia 2021 roku, sygn. akt III Nc 315/21;

z zastrzeżeniem, że na podstawie art. 1031 § 1 ust. 2 k.c. w zw. z art. 319 k.p.c. w zw. z art. 792 k.p.c. spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku po zmarłej H. P. (1);

2. zasądza od pozwanego J. P. na rzecz powoda (...) Banku Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 4.617 zł (cztery tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, solidarnie z M. P. (1) co do kwoty 3.417 zł (trzy tysiące czterysta siedemnaście złotych), od którego wyżej wskazaną kwotę tytułem zwrotu kosztów procesu zasądzone prawomocnym wobec niego nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 7 kwietnia 2021 roku, sygn. akt III Nc 315/21.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 lutego 2021 r. powód (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych J. P. i M. P. (1) na jego rzecz kwoty 18.399,49 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienia naliczonymi od kwot:

-18.399,19 złotych od dnia 21 stycznia 2021 roku do dnia zapłaty;

- 0,30 złotych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Jednocześnie powód wniósł o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych kosztów procesu.

Dodatkowo powód wniósł o wpisanie zastrzeżenia w orzeczeniu kończącym postępowanie, że na podstawie art. 1031 § 1 ust 2 k.p.c. oraz art.319 k.p.c. w zw. z art. 792 k.p.c. spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku.

W uzasadnieniu żądania pozwu powód wskazał, że 6 marca 2019 r. zawarł z H. P. (1) umowę o kredyt konsolidacyjny nr (...). H. P. (1) nie wywiązała się z warunków łączących strony umowy. Pozwani na mocy aktu poświadczenia dziedziczenia nabyli spadek po H. P. (1).

Nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie w dniu 7 kwietnia 2021 roku w postępowaniu upominawczym uwzględniono w całości żądanie pozwu.

Powyższy nakaz w stosunku do pozwanego M. P. (1) uprawomocnił się w dniu 8 marca 2023 r.

Z kolei pozwany J. P. reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika w przepisany terminie wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał, że pozwany kwestionuje swoją odpowiedzialność za dług spadkowy z uwagi na brak rzetelności powoda w momencie zawierania przedmiotowej umowy kredytowej. Pozwany wskazał, że praktyka powodowego Banku przy zawieraniu umowy kredytowej nosi znamiona czynu nieuczciwej konkurencji i naruszającego interes konsumenta, polegający na niedopełnieniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji o cechach umowy kredytowej. Pozwany wskazał, że H. P. (1) posiadała wcześniej inne zobowiązania kredytowe, które zostały spłacone środkami uzyskanymi z przedmiotowego kredytu, zatem powód miał świadomość trudnej sytuacji finansowej H. P. (1), a mimo to przyjął ryzyko i zdecydował się na zawarcie umowy kredytowej. Powód narzucił przy tym wysokie koszty kredytu, albowiem przy kwocie kredytu 33.140,20 zł, całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę wynosiła na dzień zawarcia umowy 47.671,67 zł, a sama prowizja wynosiła 4.054,19 zł. Pozwany wskazał także, że wątpliwości budzi okoliczność przedstawienia konsumentowi umowy kredytowej i fakt następczego zrozumienia ich treści przez H. P. (1). W ocenie pozwanego, z uwagi na powyższe, dochodzenie roszczenia przez powoda od pozwanego stanowi nadużycie prawa podmiotowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 marca 2019 roku H. P. (1) zawarła z powodem (...) Bankiem Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę o kredyt konsolidacyjny nr (...), na mocy której powodowy Bank udzielił H. P. (1) kredytu w wysokości 37.194,39 złotych. Ww. kredyt miał zostać przeznaczony: na spłatę wcześniej zaciągniętych przez H. P. (1) kredytów w kwocie 30.140,20 złotych oraz 3000 zł na potrzeby konsumpcyjne. Prowizja za udzielenie kredytu wynosiła 4.054,19 złotych. W § 4 umowy wskazano, iż całkowita kwota kredytu wynosi 33.140,20 złotych, natomiast całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę na dzień zawarcia umowy wynosi 47.671,67 złotych. Na całkowity koszt kredytu składają się: należne odsetki umowne w wysokości 10.477,28 złotych oraz prowizja za udzielenie kredytu w wysokości 4.054,19 złotych.

Splaty rat kapitałowo- odsetkowych kredytobiorca miał dokonywać zgodnie z terminami i w wysokości określonej w harmonogramie spłat, zgodnie z którym kredyt miał zostać spłacony w 60 równych ratach kapitałowo – odsetkowych płatnych nie później niż do 25 dnia każdego miesiąca.

Bank przy udzielaniu H. P. (1) umowy ustalił, iż jej koszty utrzymania gospodarstwa domowego wynoszą ok. 585 złotych. W umowie kredytu również wskazano, że kredytobiorczyni posiadała zadłużenie z tytułu innych zaciągniętych kredytów czy pożyczek w wysokości 32.454,84 złotych.

H. P. (1) zawierając ww. umowę kredytu nie zdecydowała się na przystąpienia do dobrowolnego ubezpieczenia na życie.

H. P. (1) posiadała w 2019 roku zadłużenie w wysokości 3,000 złotych tytułem niezapłaconego czynszu najmu lokalu mieszkalnego.

Zgodnie z umową kredytu i jej § 7 punkt 13, z dniem powzięcia przez bank wiarygodnej informacji o śmierci jednego lub wszystkich kredytobiorców tj. otrzymania skróconego odpisu aktu zgonu, całość zobowiązania z tytułu kredytu staje się wymagalna i traktowana jest jak zadłużenie przeterminowane. 14 od dnia śmierci jednego lub wszystkich Kredytobiorców nie nalicza się odsetek od zadłużenia przeterminowanego i opłat dodatkowych.

H. P. (1) spłaciła 2 raty ww. kredytu, po czym zaprzestała dalszych spłat.

Pozwany M. P. (2) w dniu 13 sierpnia 2020 roku uiścił na rzecz powoda kwotę 18.450 złotych

Dowód:

- umowa kredytu – k. 9-15, 103-109.
- historia rachunku kredytowego – k. 16-17.
- pismo z dnia 22.09.2021 r. – k. 62.
- umowa najmu – k. 64-67.
- pismo z dnia 15.03.2019 r. – k. 68.
- oświadczenie dotyczące ryzyka zmiennej stopy – k. 98.
- zgoda na weryfikację – k. 100-102.
- dokumenty dot. kredytu – k. 110-120.
- harmonogram spłaty – k. 121.
- oświadczenie dotyczące ryzyka – k. 124.
- dyspozycja uruchomienia kredytu – k. 126-127.
- przesłuchanie pozwanego J. P. – k. 187

H. P. (1) zmarła w dniu 29 maja 2019 roku w S..

W dniu 26 czerwca 2020 roku na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia spadek po zmarłej H. P. (2) nabyli na podstawie umowy jej syn J. P. i wnuk M. P. (1) w udziale wynoszącym po 1/2.

W dniu 20 stycznia 2021 r. (...) Bank Spółka Akcyjna w W. sporządził wyciąg z ksiąg banku, w którym stwierdził, że w księgach rachunkowych Banku figuruje wymagalna wierzytelność wobec dłużników J. P. i M. P. (1) będącej spadkobiercami zmarłego w dniu 29 maja 2019 r. kredytobiorcy H. P. (1) w kwocie 18.399,49 zł.

Na wymagalne zobowiązanie dłużnika wynikające z zawartej przez kredytobiorcę w dniu 6 marca 2019 r. umowy o kredyt konsolidacyjny nr (...) składa się kwota 18.399,19 zł tytułem niespłaconej należności głównej i kwota 0,30 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od dnia 7 marca 2019 r. do dnia 20 stycznia 2021 r. Ponadto od dnia 21 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty (...) Bank SA należne są odsetki ustawowe za opóźnienie naliczane od zadłużenia przeterminowanego tj. od kwoty z tytułu niespłaconego zadłużenia w wysokości 18.399,19 zł.

Wyciąg został podpisany przez pełnomocnika banku oraz opatrzony pieczęcią banku.

Dowód:

- akt poświadczenia dziedziczenia – k. 18-19.

- wyciąg z ksiąg bankowych – k. 20.

Powód (...) Bank SA wezwaniem do zapłaty z dnia 26 sierpnia 2020 roku wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 18.399,49 złotych.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty – k. 23.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W przedmiotowej sprawie powód (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. domagał się zasądzenie solidarnie od pozwanych J. P. i M. P. (1) na jego rzecz kwoty 18.399,49 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienia naliczonymi od kwot: 18.399,19 złotych od dnia 21 stycznia 2021 roku do dnia zapłaty; i 18.399,19 złotych od dnia 21 stycznia 2021 roku do dnia zapłaty.

Powód wywodził roszczenie z umowy kredytu numer (...) zawartej między H. P. (1) a (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. w dniu 6 marca 2019 roku, na podstawie której Bank udzielił jej kredytu w kwocie 37.194,39 złotych, a kredytobiorczyni zobowiązała się zwrócić kwotę udzielonego jej kredytu wraz z odsetkami i prowizją w 60 równych ratach miesięcznych.

Powództwo znajdowało uzasadnienie w regulacji przepisu art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1896), który stanowi, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Obok korzystania z kredytu i zwrotu składającej się na niego kwoty, art. 69 ust. 1 prawa bankowego nakłada na kredytobiorcę obowiązek zapłaty odsetek kapitałowych. Stopa procentowa to czynnik, który wespół z sumą kredytu kształtuje iloczyn należnej bankowi kwoty odsetek, w określonym umownie przedziale czasu. W zależności od treści konkretnej umowy stopa procentowa może być stała lub zmienna.

Pozwani, jako spadkobiercy kredytobiorcy H. P. (1) (na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 26 czerwca 2020 r. stwierdzającego nabycie przez nich spadku) ponoszą wobec powodowego Banku odpowiedzialność za zadłużenie wynikające z umowy z 6 marca 2019 r. zawartej przez H. P. (1).

Jak bowiem stanowi art. 922 § 1 k.c., prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi IV Kodeksu cywilnego. Z kolei zgodnie z art. 925 k.c. spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Podkreślić w tym miejscu należy, że spadkobierca nabywa spadek w rozumieniu ogółu praw i obowiązków zmarłego, niezależnie od tego czy ma on wiedzę o wszystkich korzyściach lub obciążeniach, jakie wiążą się z odziedziczeniem majątku. Sukcesja następuje już w dniu otwarcia spadku i spadkobierca wchodzi w całą sytuację prawną spadkodawcy, także w zakresie opóźnienia w spełnieniu świadczenia.

Nie ulega wątpliwości, że w sytuacji kiedy śmierć kredytobiorcy następuje po zawarciu umowy kredytu i wypłaceniu kapitału, zdarzenie to nie ma żadnego wpływu na istnienie zobowiązania.

W takiej sytuacji obowiązek zwrotu kredytu, zgodnie z postanowieniami określonymi w umowie, wchodzi do spadku po kredytobiorcy na ogólnych zasadach dziedziczenia, tj. w sposób ograniczony w przypadku przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Innymi słowy spadkobiercy kredytobiorcy wchodzi w jego sytuację prawną i stają się stronami umowy kredytu (por. J. Pisuliński, Zdarzenia powodujące wygaśnięcie umowy kredytu (w:) J. Panowicz-Lipska (red.), Prawo zobowiązań - część szczególna. System Prawa Prywatnego. Tom 8, C.H.Beck 2011).

Następstwo prawne po osobie zmarłej wynikające z nabycia spadku ma charakter sukcesji uniwersalnej, jest to następstwo pod tytułem ogólnym, spadkobierca na mocy jednego zdarzenia, jakim jest otwarcie spadku, wstępuje w ogół praw i obowiązków osoby zmarłej (spadkodawcy). Na podstawie art. 922 § 1 k.c. obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą na spadkobierców, obciążają aktywa tworzące spadek, rodzą po stronie spadkobierców zmarłego obowiązki ich uregulowania.

Kwestie odpowiedzialności za długi spadkowe normuje art. 1031 k.c., zgodnie z którym w razie prostego przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia (§ 1), natomiast w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada jedynie wówczas, gdy spadkobierca podstępnie pominął w wykazie inwentarza lub podstępnie nie podał do spisu inwentarza przedmiotów należących do spadku lub przedmiotów zapisów windykacyjnych albo podstępnie uwzględnił w wykazie inwentarza lub podstępnie podał do spisu inwentarza nieistniejące długi (§ 2).

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza powoduje, że wierzyciel będzie mógł prowadzić egzekucję z majątków spadkobierców, ale z ograniczeniem ich odpowiedzialności do wartości masy czynnej spadku (art. 1031 § 2 k.c.).

W toku niniejszego postępowania sąd jednak nie ustala składu majątku spadkowego. W niniejszej sprawie sąd ustala jedynie, czy spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkodawcy, zastrzegając im w sentencji wyroku, na zasadzie art. 319 k.p.c., możliwość powoływania się na ograniczenie ich odpowiedzialności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1976 r., IV PR 135/76, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2011 r., I CSK 439/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 1977 r., II CR 335/77).

Zgodnie z art. 319 k.p.c., jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Powyższy przepis znajduje zastosowanie m.in. w przypadku odpowiedzialności spadkobiercy w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Kwestia, czy w takim przypadku długi spadkowe przekraczają stan czynny spadku, nie podlega badaniu w ramach postępowania rozpoznawczego. Zastrzegając pozwanemu prawo powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności, sąd nie bada, co wchodzi w skład przedmiotów majątkowych, do których ogranicza się odpowiedzialność pozwanego, ani ich wartości stanowiącej granicę odpowiedzialności pozwanego.

Ustawodawca w art. 476 k.c. wyraźnie rozróżnił pojęcie "zwłoki" i "opóźnienia" w spełnieniu świadczenia. Przepis ten stanowi, że dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Nie dotyczy to wypadku, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z powyższego wynika, że zwłoka to stan opóźnienia za który dłużnik ponosi winę, natomiast samo opóźnienie istnieje niezależnie od zawinienia.

Zwraca także uwagę, że tylko w sytuacji, gdy termin świadczenia jest nieoznaczony, konieczne jest wezwanie dłużnika przez wierzyciela do spełnienia świadczenia. Tymczasem kiedy dłużnik wstępuje w sytuację prawną swojego spadkodawcy, zobowiązanego na podstawie umowy kredytu, wiążą go te same terminy, które zostały ustalone przez strony umowy.

Zgodnie z art. 471 k.c., dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Poza wpłatą dwóch rat kredytobiorca nie wywiązał się względem powoda z obowiązku zwrotu udzielonego kredytu. Dodatkowo pozwany M. P. (2) w dniu 13 sierpnia 2020 roku uiszczył na rzecz powoda kwotę 18 450 złotych (k., 16). Pozostały kredyt do spłaty wówczas wyniósł 18399,19 zł tj. kwota dochodzona niniejszym pozwem.

Należy wskazać, że art. 319 k.p.c. uprawniający sąd do ograniczenia w sentencji wyroku zakresu odpowiedzialności dłużnika za dług spadkowy do wartości stanu czynnego spadku nie daje podstawy do oddalenia powództwa wytoczonego przez wierzyciela spadkodawcy na tej podstawie, że zmarły nie pozostawił spadku. Ustalenie czy istnieje spadek (majątek) pozwalający na zaspokojenie przypadającej od dłużnika należności należy bowiem do postępowania egzekucyjnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 marca 2013 r., V ACa 1007/12, LEX nr 1313246).

Należało zauważyć, że kredytobiorczyni H. P. (1) zobowiązała się do zwrotu kwoty zaciągniętego kredytu w 60 miesięcznych ratach, począwszy od 25 kwietnia 2019 r., zaś płatność ostatniej raty miała nastąpić do dnia 25 marca 2024 r. Kredytobiorczyni zmarła natomiast 26 czerwca 2019 r. W związku ze zgonem kredytobiorczyni, w oparciu o zapisy umowy kredytowej z dnia 6 marca 2019 r. należności z umowy zostały postawione przez bank w stan wymagalności. Zgodnie bowiem z umową kredytu i jej § 7 punkt 13, z dniem powzięcia przez bank wiarygodnej informacji o śmierci jednego lub wszystkich kredytobiorców tj. otrzymania skróconego odpisu aktu zgonu, całość zobowiązania z tytułu kredytu staje się wymagalna i traktowana jest jak zadłużenie przeterminowane.

W niniejszej sprawie pozwany J. P. nie negował kwestii zawarcia przez H. P. (1) umowy kredytu, czy też wysokości całego zaciągniętego zobowiązania (k. 56). Pozwany jedynie wskazywał na brak rzetelności powoda już w momencie zawierania przedmiotowej umowy ze zmarłą i świadomości powoda trudnej sytuacji finansowej zmarłej. Pozwany podnosił, że praktyka powodowego Banku przy zawieraniu umowy kredytowej nosi znamiona czynu nieuczciwej konkurencji i naruszającego interes konsumenta, polegający na niedopełnieniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji o cechach umowy kredytowej. Wywodził także, że H. P. (1) posiadała wcześniej inne zobowiązania kredytowe, które zostały spłacone środkami uzyskanymi z przedmiotowego kredytu, zatem powód miał świadomość trudnej sytuacji finansowej H. P. (1), a mimo to przyjął ryzyko i zdecydował się na zawarcie umowy kredytowej.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę nie dopatrył się jednakże w treści umowy zawartej pomiędzy powodem a H. P. (1) postanowień, które mogłyby być uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, jak również postanowień rażąco naruszających interesy zmarłej.

Zarzuty zatem pozwanego w tym zakresie nie zasługiwały na uwzględnienie. Zgodnie z podstawową regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Wbrew twierdzeniom pozwanego, powodowy Bank wykazał podstawę prawną roszczenia i jego wysokość. Na tą okoliczność przedłożył do pozwu umowę kredytową z dnia 6 marca 2019 r. określającą zobowiązanie zmarłej H. P. (1) do spłaty udzielonego kredytu wraz z kosztami i odsetkami. W tym kontekście wszelkie pozostałe dowody z dokumentów mają charakter wtórny, obrazujący jedynie stan zobowiązania zmarłej w okresie późniejszym. Wiarygodności tej dokumentacji pozwany nie podważył. Zresztą pozwany faktycznie nie kwestionował wysokości udzielonego kredytu, a naruszenie przez powoda zasady współżycia społecznego w tym m.in. braku rzetelności powoda w momencie zawierania przedmiotowej umowy o kredyt ze zmarłą i nieuwzględnienia trudnej w momencie zawierania umowy kredytowej sytuacji finansowej H. P. (1).

Po pierwsze wskazać należy, iż przedmiotowa umowa nie została zawarta pod presją przewagi powodowego Banku, prowadzącego działalność gospodarczą polegającą na udzielaniu kredytów. H. P. (1) miała możliwość wyboru instytucji finansowej, u której chce zaciągnąć zobowiązanie. Zawarła przedmiotową umowę w ramach swobody kontraktowej. Znała treść swojego zobowiązania, w szczególności jego wysokość, wysokość poszczególnych rat kredytu i terminy ich spłaty; otrzymała egzemplarz umowy; mogła i powinna była szczegółowo zapoznać się z treścią umowy. Ponadto, mimo przewidzianego w umowie uprawnienia, nie odstąpiła od niej na zasadach w niej określonych. H. P. (1) wyraziła wolę zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki i zaakceptowała zaoferowane przez pożyczkodawcę warunki, czego konsekwencją był przelew na jej rachunek bankowy odpowiedniej kwoty wynikającej z umowy.

Po drugie, w umowie kredytowej Bank wskazał, iż H. P. (1) posiada również zadłużenie wśród innych instytucji, zatem świadomość trudnej sytuacji finansowej kredytobiorczyni była mu znana. Podkreślenia przy tym wymaga, że owa trudna sytuacja stwarzała ryzyko po stronie powodowego Banku (nie kredytobiorczyni), że zobowiązanie z umowy nie zostanie spłacone. Mimo to, powodowy Bank zdecydował się na zawarcie umowy kredytowej, ryzykując brakiem możliwości spłaty kredytu.

Po trzecie, obowiązujące przepisy prawa nie zawierają podstawy do wnioskowania o zakazie zarobkowania przez bank na kredytach udzielanych kontrahentom, w tym również konsumentom i nie zakazują zawierania takich umów z osobami w podeszłym wieku (jak zmarła H. P. (1), która w dacie zawierania umowy kredytowej miała 73 lata). Sąd zatem w pełni podziela argumentację pozwanego, iż w jego postępowaniu trudno upatrywać niewłaściwości postępowania ze względu na dążenie do uzyskania zysku. Bank nie jest przedsiębiorstwem nastawionym na udzielanie pomocy, lecz na funkcjonowanie w gospodarce rynkowej. Dodatkowo umowa kredytu zawierania jest przez dwa podmioty. Bank w umowie wskazał, iż wyliczył koszty utrzymania zmarłej na kwotę 585 zł. Powód dodatkowo wskazał w jaki sposób wyliczył ww. kwotę. Natomiast bez znaczenia dla niniejszej sprawy jest fakt, że Bank w innej umowie zawartej z H. P. (1) tj. (...) wskazał, że jej koszty utrzymania wówczas wynosiły 150 zł (k. 56). Dodatkowo to zmarła H. P. (1) przy zawieraniu umowy musiała wskazać Bankowi zarówno swoje dochody jak i szacunkowe koszty utrzymania. Nie rolą banku jest jednak dokładne weryfikowanie każdego kontrahenta w zakresie uzyskanych danych.

Strona pozwana nie wskazywała ponadto, iżby mimo podeszłego wieku, H. P. (1) znajdowała się w stanie uniemożliwiającym ocenę sytuacji i świadome zawarcie umowy kredytowej. Nie podnoszono, by kredytobiorczyni chorowała, na coś, z czym wiązałyby się jakiegokolwiek dysfunkcje mentalne uniemożliwiające racjonalną ocenę i rozeznanie co do warunków umowy kredytowej i wynikających z niej zobowiązań dla kredytobiorczyni. Trudno także uznać, że powodowy Bank nie dopełnił obowiązku udzielenia rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji o cechach umowy kredytowej, albowiem żaden dowód w sprawie nie wskazuje na to, że kredytobiorczyni nie miała możliwości zapoznania się z zapisami umowy, by czas na przeczytanie umowy był limitowany i by nie miała możliwości omówienia z osobą udzielającą jej kredytu zapisów umowy.

Jeżeli zaś chodzi o wysokość prowizji przewidzianej umową kredytową z dnia 6 marca 2019 r., to pozwany wskazywał, że powodowy Bank narzucił umową kredytową wysokie koszty kredytu, albowiem przy kwocie kredytu 33.140,20 zł, całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę wynosiła na dzień zawarcia umowy 47.671,67 zł, a sama prowizja wynosiła 4.054,19 zł

Przedmiotowa została zawarta na warunkach ustawy Prawo bankowe oraz ustawy z dnia 12 kwietnia 2011 r. p o kredycie konsumenckim (art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim).

Materiał dowodowy sprawy nie dał żadnych podstaw do ustalenia, że przedmiotowa umowa nie odpowiada warunkom formalnym przewidzianym przepisami ww. ustaw, a powodowy Bank zaniechał swoich obowiązków informacyjnych wobec kredytobiorczyni.

Zgodnie z art. 69 ust. 2 Prawa bankowego umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) kwotę i walutę kredytu;
- 3) cel, na który kredyt został udzielony;
- 4) zasady i termin spłaty kredytu;
 - 4a) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu;
- 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany;
- 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu;
- 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu;
- 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych;
- 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje;
- 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Zgodnie natomiast z art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim mowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:

imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) oraz adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych kredytodawcy i pośrednika kredytowego

rodzaj kredytu;

czas obowiązywania umowy;

całkowitą kwotę kredytu;

terminy i sposób wypłaty kredytu;

stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;

rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia;

zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1; jeżeli w ramach kredytu stosuje się różne stopy oprocentowania dla różnych należności kredytodawcy, należy także podać kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania;

zestawienie zawierające terminy i zasady płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, w przypadku gdy kredytodawca lub pośrednik kredytowy udziela karencji w spłacie kredytu;

informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności o opłatach, w tym opłatach za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których są zapisywane zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki, na jakich koszty te mogą ulec zmianie;

10a) numer rachunku płatniczego do spłaty kredytu, jeżeli umowa przewiduje samodzielną spłatę rat kredytu przez konsumenta;

11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;

12) skutki braku płatności;

13) informację o konieczności poniesienia opłat notarialnych, o ile wystąpią;

14) sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje;

15) termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym;

16) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem oraz procedurę spłaty kredytu przed terminem;

17) informację o prawie kredytodawcy do otrzymania prowizji za spłatę kredytu przed terminem i o sposobie jej ustalania, o ile takie prawo zastrzeżono w umowie;

18) informację o prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1;

19) warunki rozwiązania umowy;

20) informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi;

21) wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.

Do oceny, czy przedmiotowa umowa kredytu nie zawiera postanowień sprzecznych z cytowanymi przepisami, stosować należy przepisy w brzmieniu obowiązującym w dniu jej zawarcia. Zgodnie z art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia umowy, całkowita kwota kredytu to suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. Przepis ten, w aktualnym brzmieniu stanowi, że całkowita kwota kredytu - maksymalna kwota wszystkich środków pieniężnych nieobejmujących kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt, a w przypadku umów, dla których nie przewidziano tej maksymalnej kwoty, suma wszystkich środków pieniężnych nieobejmujących kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia

konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. Nie ma jednakże zastosowania w niniejszej sprawie, ponieważ taka treść została mu nadana już po zawarciu przez strony umowy.

Należy wskazać, że pobieranie opłat i prowizji w związku z udzieleniem kredytu jest co do zasady dozwolone. Pobieranie tego typu opłat przy okazji zawarcia umowy jest możliwe także w sytuacji, gdy umowa obejmuje obowiązek zapłaty odsetek za korzystanie z kapitału. Przewiduje to wprost ustawa z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim, która ma zastosowanie w niniejszej sprawie. W art. 36a rzeczony ustawy wprowadzono mechanizm ograniczający wysokość tego typu opłat pozaodsetkowych. Co do zasady dopuszczalne jest zatem zastrzeżenie tego typu opłat w umowie. Jest to w szczególności uzasadnione, gdy ma ona na celu rekompensatę kosztów poniesionych w związku z zawarciem umowy, kosztami obsługi umowy lub rekompensować ryzyko związane z jej udzieleniem. Obowiązkiem Sądu jest natomiast ocena umowy pod kątem jej zgodności z prawem, a w szczególności z ustawą o kredycie konsumenckim, zaś w przypadku niezgodności postanowień umowy z prawem lub zasadami współżycia społecznego, stosuje sankcję z art. 58 k.c. uznając poszczególne jej postanowienia, a czasem i całą umowę za nieważną. Do tego konieczna jest ocena całości okoliczności sprawy, w tym zwłaszcza wysokości prowizji oraz wysokości samego kredytu. Udzielenie przez sąd ochrony stronie umowy nie może opierać się wyłącznie na stwierdzeniu, że warunki umowy są dla niej niekorzystne. Dopuszczalność nadmiernej ingerencji sądowej uderza w umowę, która przestaje być stałym punktem odniesienia dla sytuacji prawnej stron. Konsument może nabywać towary i usługi w różnych cenach. Zdaniem Sądu, kredytobiorczyni H. P. (1) świadomie zdecydowała się na zawarcie umowy kredytu, której pozaodsetkowe koszty były wysokie, co oznacza, że wybrała dla siebie jeden z droższych produktów finansowych. Ta decyzja, będąca uzewnętrznieniem jej woli, wywołała skutki prawne, których obecnie pozwany, jako spadkobierca ustawowy H. P. (1), pragnie uniknąć.

Z treści umowy kredytu wynika, iż pozasodsetkowe koszty mieszczą się w granicach określonych w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim. Skoro tak, to brak jest podstaw do uznania, że postanowienie umowne o wysokości prowizji jest abuzywne, skoro na gruncie obecnie obowiązujących przepisów mieści się ono w granicach prawa.

W przedmiotowej sprawie prowizja przy udzieleniu kredytu opiewała na kwotę 4.054,19 zł, zaś całkowita kwota kredytu opiewała na kwotę 33.140,20 zł. Prowizji w wysokości ok. 12 % nie sposób w ocenie Sądu uznać za nadmiernie wygórowaną.

Reasumując, w ocenie Sądu nie ujawniły się żadne okoliczności, które uzasadniałyby uznanie, że żądanie pozwu jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i oddalenie powództwa w oparciu o przepis art. 5 k.c. Powód występujący z niniejszym powództwem nie naruszył art. 5 k.c. Zmarła H. P. (1) zaciągając kredyty konsumpcyjne zdawała sobie sprawę ze swojej sytuacji majątkowej. Pomimo tego zaciągała kolejne zobowiązania, doprowadzając do powiększenia swojego zadłużenia. Niewątpliwie zadłużenie kredytobiorczyni powstało w wyniku jej trudnej sytuacji rodzinnej i majątkowej, jednakże w sprawie nie ujawniły się okoliczności, które prowadziłyby do wniosku, że powód wstępujący z powództwem naruszył art. 5 k.c.

Mając na uwadze powyższe ustalenia oraz powołane przepisy Sąd w punkcie I wyroku zasądził od pozwanego J. P. na rzecz powoda (...) Banku Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 18.399,49 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienia liczonymi:

-od kwoty 18.399,19 zł od dnia 21 stycznia 2021 roku do dnia zapłaty;

-od kwoty 0,30 zł od dnia 9 lutego 2021 roku do dnia zapłaty

Powyższa kwota zobowiązania wynikała niewątpliwie z przedłożonego przez powoda wyciągu z ksiąg bankowych, a sama wysokość żądania pozwu nie była przez pozwanego kwestionowana. Przedłożona przez powoda dokumentacja w należyty sposób dokumentuje wysokość zobowiązania H. P. (1).

Jednocześnie, zgodnie z wyżej przywołanymi przepisami, powyższa kwota została zasądzona z zastrzeżeniem, że na podstawie art. 1031 § 1 ust. 2 k.c. w zw. z art. 319 k.p.c. w zw. z art. 792 k.p.c. spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku po zmarłej H. P. (1).

Jednocześnie, z uwagi na to, że należność dochodzona pozwem została prawomocnym nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie w dniu 7 kwietnia 2021 roku w postępowaniu upominawczym zasądzona od pozwanego M. P. (1), co do którego ww. nakaz uprawomocnił się w dniu 8 marca 2023 r., Sąd w wyroku stwierdził, że pozwany J. P. za zapłatę kwoty zasądzonej odpowiada solidarnie z M. P. (1), wobec którego obowiązek zapłaty ww. kwot wynika z prawomocnego wobec niego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie w dniu 7 kwietnia 2021 roku, sygn. akt III Nc 315/21;

O odsetkach za opóźnienie w spełnieniu zasądzonego świadczenia pieniężnego sąd orzekł w oparciu o przepis art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 482 § 1 k.c., mając na uwadze wystosowane do pozwanego wezwanie do zapłaty należności. W sytuacji, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. W zakresie odsetek sąd w całości uwzględnił żądanie strony powodowej i w zakresie kwoty 18.399,19 zł orzekł, że odsetki należą się od dnia 21 stycznia 2021 roku tj. od dnia następnego po dacie sporządzenia wyciągu z ksiąg bankowych. Podkreślenia wymaga, że pozwani już wcześniej- w dniu 26 sierpnia 2020 roku wzywani byli do zapłaty ww. zaległości. Natomiast w zakresie kwoty 0,30 zł (odsetki umowne za okres od 7 marca 2019 r. do 20 stycznia 2021 r.) odsetki ustawowe należą się od dnia wniesienia pozwu tj. 9 lutego 2021 roku (daty nadania pozwu).

Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie Sąd poczynił na podstawie przywołanych dowodów, nie znajdując dostatecznych podstaw do odmówienia im waloru wiarygodności. Powód w niniejszej sprawie przedłożył do akt sprawy wyciąg z ksiąg bankowych, umowę kredytu, zestawienie transakcji na rachunku, wykaz wpłat dokonanych na ww. rachunku, a także w swoich pismach procesowych przedstawił szczegółowy sposób wyliczenia wysokości zobowiązania pozwanej wobec powoda. Dowody te nie były przez stronę przeciwną kwestionowane. Z przedstawionego przez powoda historii rachunku zobowiązaniowego wynika, w jakich datach i wysokościach pozwana dokonywała wpłat i jak wpłaty te zostały zaksięgowane. Na marginesie należy także wskazać, że jakkolwiek, wyciąg z ksiąg bankowych nie ma mocy prawnej dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym, to jednak jako dokument prywatny może stanowić podstawę ustaleń w sprawie, jeżeli koresponduje z innymi dowodami świadczącymi o zawarciu umowy kredytu, postawieniu środków z kredytu do dyspozycji kredytobiorcy, czy dokumentami potwierdzającymi wysokość wpłat na poczet rat kredytu. W judykaturze wyrażono stanowisko, do którego również i tutaj Sąd się przychylił, że zaprzeczenie prawdziwości dokumentu prywatnego w postaci sporządzonego prawidłowo i zgodnie z kompetencją ustawową wyciągu z ksiąg rachunkowych, nie może polegać na samym zanegowaniu istnienia lub wysokości długu, jeśli z pozostałych dowodów przedłożonych przez Bank wynika fakt zawarcia umowy, jej wysokość oraz ustalone przez strony warunki spłaty. (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 7 lutego 2018 r. sygn. akt I ACA 278/17. W związku z tym w ocenie Sądu nie było podstaw do ustalenia, że przedstawione przez powoda rozliczenia pozostają nieprawidłowe, a tym samym by wysokość zadłużenia pozwanego z tytułu zawartej umowy pozostawała nieudowodniona.

Sąd podczas rozprawy w dniu 9 kwietnia 2024 roku na podstawie art.235 (2) § 1 pkt 4 k.p.c. pominął dowód z przesłuchania świadka M. G., albowiem z uwagi na brak możliwości ustalenia adresu zamieszkania ww. osoby, przeprowadzenie tego osobowego dowodu było niemożliwe.

O kosztach procesu w punkcie 2 wyroku orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Powód wygrał niniejszą sprawę w całości, w związku z czym należał się mu zwrot od pozwanych wszystkich poniesionych przez niego kosztów procesu, na które składały się: opłata od pozwu w kwocie 1.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika powoda-radcę prawnego w kwocie 3.600 zł (§ 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 256)) i opłata skarbową od pełnomocnictwa 17

zł. Sąd nie stwierdził, aby w niniejszej sprawie zachodził szczególny wypadek uzasadniający nieobciążanie pozwanych kosztami procesu (art. 102 k.p.c.).

W związku z powyższym, Sąd w punkcie II wyroku zasądził od pozwanego J. P. na rzecz powoda (...) Banku Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 4.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, solidarnie z M. P. (1) co do kwoty 3.417 zł, od którego wyżej wskazaną kwotę tytułem zwrotu kosztów procesu zasądzone prawomocnym wobec niego nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 7 kwietnia 2021 roku, sygn. akt III Nc 315/21.

Z uwagi na solidarną odpowiedzialność pozwanych M. P. (1) i J. P. i faktu wydania wcześniej nakazu zapłaty, który uprawomocnił się w stosunku do M. P. (1), Sąd zastrzegł, że pozwany J. P. odpowiada solidarnie z pozwanym M. P. (1), co do kwoty 3.417 zł

Koszty procesu zostały zasądzone wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty; zgodnie ze znowelizowanym brzmieniem art. 98 k.p.c., w myśl którego, od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu należą się odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzone, do dnia zapłaty (art. 98 § 1¹ k.p.c.).